

Број/Број: 01/6-50-1-8-20/10

Сарајево/Сарајево, 04.02.2010.

На основу члана 46., а у веzi с чланом 31. Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ”, бр. 33/06, 41/06, 81/06, 91/06, 91/07 и 87/09), Комисија за остваривање равноправности полова Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ је, на 20. сједници, одржаној 04.02.2010., донијела слjedeће

ЗАКЛУЧКЕ

1. Комисија за остваривање равноправности полова Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ (у даљњем тексту: Комисија) одржала је, 15.12.2009., тематску сједницу-јавну расправу под називом: “Образовање и равноправност полова – анализа заступљености проблематике равноправности полова у удџбеницима”. Сједници су присуствовали представници ентитетских и кантонaлних gender комисија, државних, ентитетских и кантонaлних министарстава из области образовања, државних и ентитетских gender агенција и gender центара, Агенције за предшколско, основно и средње образовање, Институције омбудсмена за људска права БиХ, невладиних организација које се баве промовирањем људских права и вриједности, а првенствено равноправности полова, те међународних организација у Босни и Херцеговини.
2. На јавној расправи Комисија је упозната о стању у овој области са становишта примјене Закона о равноправности полова у БиХ, с циљем идентифицирања узрока и проблема у примјени Закона о равноправности полова (у даљњем тексту: Закон) у области образовања, као и заједничког утврђивања мјера које је потребно предузети ради побољшања стања, укључујући и евентуалне промјене у постојећој законској регулативи.
3. Комисија је дубоко свјесна значаја образовног процеса за развој нашег друштва. Образовне установе спадају, несумњиво, у најважније институционалне носиоце процеса социјализације дјеце и младих, те креирања и преношења друштвено вреднованих знања и вјештина. Gender сензитивно образовање је посебно значајно за свако лице као и за друштво у cjелини. Оно је важно за лични развој и квалитет живота svakог човјека а представља и битан фактор демократизације друштва, економског развоја, просперитета и одрживости једног друштва.
4. Дискриминација на основу пола у систему образовања је нарочито опасна јер она директно подржава стереотипе о неједнакости дјевојчица и дјечака, мушкарца и жена. Стога је битно да систем образовања, и сви елементи тог система (вртићи, школе, универзитети, истраживачки институти, наставно особље, наставни планови и програми, удџбеници и литература) воде бригу о уравнотеживању постојећих gender хијерархија, тако што ће подједнако оснаживати дјевојчице и дјечаке, дјевојке и младице, жене и мушкарце

i kao korisnike/korisnice i kao participante/participantice u obrazovnom procesu i proizvodnji znanja.

5. Gender analiza sadržaja udžbenika u Bosni i Hercegovini ukazala je na određene nedostatke i slabosti, a naročito: djevojčice i žene su brojno manje zastupljene, muškarci se najčešće predstavljaju kao nosioci zanimanja, aktivnosti u domaćinstvu se prvenstveno prikazuju kao ženske, žene se češće prikazuju kao majke nego muškarci kao očevi, djevojčice i žene prikazuju se kao pasivne i emotivne, a dječaci i muškarci su više aktivni i poduzetni, upotrebljava se generički muški rod, udžbenike uglavnom pišu muškarci, a također i tekstove koji se uvrštavaju u njih.
6. Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH (član 30.) propisana je obaveza usklađivanja svih državnih i entitetskih zakona s odredbama ovog zakona.
Zato ova Komisija traži i podstiče nadležne institucije na preduzimanje sljedećih mjera:
 - 6.1. uskladiti državne, entitetske i kantonalne zakone iz oblasti obrazovanja sa Zakonom o ravnopravnosti spolova BiH;
 - 6.2. osigurati da se putem zajedničkog jezgra nastavnih programa i planova promovira ravnopravnost spolova i da se planovima i programima te metodologijom rada osigura uspostavljanje obrazovnog sistema koji će garantirati eliminaciju onih nastavnih programa koji sadrže stereotipnu društvenu ulogu muškarca i žene, a koji za posljedicu imaju diskriminaciju i neravnopravnost spolova;
 - 6.3. osigurati ravnopravnu zastupljenost spolova u tijelima za uspostavljanje standarda u obrazovanju u Bosni i Hercegovini, stručnim institucijama entiteta i kantona i Brčko Distrikta BiH, kao i drugim stalnim i povremenim stručnim tijelima;
 - 6.4. osigurati upotrebu gender senzitivnog jezika u pisanju funkcija, zvanja, statusa;
 - 6.5. zakonom predvidjeti, kao težu povredu obaveza, nasilje na osnovu spola, uznemiravanje i seksualno uznemiravanje, te propisati kazne za nepreduzimanje odgovarajućih mjera i efikasnih mehanizama protiv diskriminacije i uznemiravanja na osnovu spola i seksualnog uznemiravanja;
7. O ovim zaključcima upoznati Konferenciju ministara o obrazovanju u BiH, gender komisije na svim nivoima zakonodavne vlasti, ministarstva obrazovanja i gender institucionalne mehanizme u izvršnoj vlasti, kao i učesnike javne rasprave.

PREDSJEDAVALJUĆI KOMISIJE

Vinko Zorić